

Constantin Vlad, *Solilocvii*, București,
Editura Top Form, 2013, 288 p.

Modest – dincolo de titluri, premii și decorații – Constantin Vlad nu vine în agora să facă paradă de erudiția sa, ci ni se alătură cu prudența și gravitatea unui gânditor, care i-a cercetat pe mulți înțelepți de ieri și de astăzi, pentru a formula și distila în beneficiul nostru noi întrebări.

Acest volum nu este o înseriere de întrebări, după cum, tot atât de adevărat și logic, el nu pretinde a aduna răspunsuri exacte, care să ne încredințeze la preț accesibil un confort facil.

Contrariat de asemenea afirmații relativ paradoxale, cineva ar putea întreba: atunci, la ce bun toate aceste pagini?!

Ei bine, conferințele și studiile adunate de Constantin Vlad în acest volum vor să ne ferească de riscul de a supraviețui ignoranței și, cu atât mai mult, indiferenței față de păcatele și virtuțile timpului nostru.

În acest volum dens, autorul ne convoacă să trecem împreună în revistă agenda internațională perenă, dar și noile crize existențiale, care depășesc alternativ zone pentru a deveni continentale, ba chiar universale.

Am parcurs cu interes paginile profund elaborate ale studiilor răspândite generos în reviste de cultură sau de strictă specialitate, dar și, mai ales, strălucite conferințe din ultimul deceniu proiectate în eter ca un refuz specific al unui nou dogmatism generat de suficiență și cosmopolitism de joasă speță.

Nu l-am citit pentru a-mi da direct sau indirect dreptate, îl citesc pentru a mă verifica, pentru a-mi îmbogăți propriile percepții și judecăți cu noi unghiuri de abordare.

Nu exagerez în niciun fel atunci când țin să subliniez curajul intelectual al lui Constantin Vlad, inteligența sa laborios cultivată și rafinamentul cizelat al discursului său în exerciții de bijutier.

Abordările lui Constantin Vlad – ale filosofului, politologului, diplomatului – au individualitate și originalitate; ele refuză calchierile după autori consacrați sau doar la modă.

Timp de un deceniu, autorul acestui volum a fost martor și coautor al agendei dezbaterilor de la Centrul de Studii Strategice de la Fundația Europeană Titulescu, Constantin Vlad aducând în prim-plan mari convulsii, nașterea și moartea unor idei, concepte, modele, structuri, instituții, adevărate răsturnări la nivelul unei generații.

Refuzând abordări politicianiste sau politizante, Constantin Vlad ne avertizează cu rigoare asupra pragurilor pe care condiția umană va trebui să le treacă în deceniile ce vor veni – un timp pentru care suntem departe de a fi pregătiți, un timp care satisface pe unii, dar care-i îngrijorează, ba chiar îi nemulțumește pe alții, căci „noua democrație“ impune mai presus și peste dreptul subiecților de a accepta sau de a respinge.

Nu-mi propun să trec în revistă temele studiilor și conferințelor ce ni se oferă, mulțumindu-mă să remarc – și lectura viitorilor cititori sper a mă confirma – că diapazonul problematic este grav și coerent, iar modul în care este pus în discuție se distinge prin forța analitică și modernitatea proiecțiilor.

La curent cu idei, curente, teorii din varii spații culturale, Constantin Vlad intră în dialog avansând îndrăzneț propriile idei ce induc nu de puține ori puncte de vedere originale, susținute de demonstrații greu de contrazis, dar și dificil de acceptat de „fundamentațiști“ unor interese care nu se revendică de la normele și principiile dreptului internațional contemporan.

Analistul și memorialistul Constantin Vlad ne ia martori la parcurgerea în sens invers a itinerariului procesului european, la toate fazele lui, punându-ne în față dificultățile cu care România s-a confruntat, dar și ideile novatoare, îndrăznețe, pe care diplomația românească le-a adus într-un „război“ în care forțele convergente s-au impus cu greutate în lupta cu poziții retrograde și interese ținând de geostrategie sau doar de tactici meschine.

Atunci când, în urmă cu aproape cinci ani, la 22 septembrie 2008, primea Premiul Internațional „Nicolae Titulescu“ pe anul 2006, Constantin Vlad s-a oprit cu emoție nedisimulată asupra acestui început, care a însemnat mai mult decât un loc, mai mult decât un timp, definind o întâlnire cu destinul: „Când am pășit pe căile diplomației, am realizat repede că aceste valori sânt singurele ce pot garanta împlinirea destinului românesc al neamului, care, totodată, nu putea fi decât un destin european. Această dimensiune europeană mi se dezvăluia tot mai amplu pe măsură ce participam la pregătirea și apoi la desfășurarea primei Conferințe pentru Securitate și Cooperare în Europa. În acest cadru, pornind de la realitățile

Bătrânului Continent, aflat în centrul confruntărilor Războiului Rece, am înțeles cât de mari și înrădăcinate erau obstacolele aflate în calea eliminării politicii de bloc și manifestărilor de forță, dar și ce potențial de negociere, de construire de punți, de înțelegere și cooperare rezidă în politica de independență a României, ce posibilități de deschidere și acțiune oferă această politică diplomației. Am fost fericit că, mai mulți ani, am putut înscrie modestele mele capacități în eforturile unei echipe de colegi minunați și sub îndrumarea unor diplomați de înaltă clasă, atașați cu trup și suflet interesului național. Alături de asemenea colegi și sub o astfel de îndrumare, am înțeles că, în diplomație, ethosul național înseamnă dăruire, căutări continue, de obicei pline de frământări, de tensiune, de întrebări chinuitoare, nopți, multe nopți nedormite, capacitatea de a-ți asuma răspunderi. Că diplomația înseamnă cultură, inteligență, trăiri autentice, contacte umane în care să-ți prezinți cât mai bine țara, să-ți apropii interlocutori dintre cei mai diverși, nu întotdeauna comozi, să cultivi prietenii, nu atât pentru tine ca om, ci în calitatea de reprezentant al țării.“

Aș zice că, aproape firesc, deși nu a urmărit-o din interior, Constantin Vlad s-a oprit în câteva studii și asupra aderării României la Uniunea Europeană, la dimensiunea diplomatică a acestui proces. Tuturor simplificărilor și speculațiilor de ieri și de astăzi, Constantin Vlad le răspunde cu autoritatea faptelor, demonstrând că aderarea n-a fost un act spontan, o bunăvoință exprimată într-un moment de slăbiciune la masa celor mari, ci rostul firesc încununând o aspirație și o nevoie ale țării noastre, ale națiunii noastre. Radiografia realizată de Constantin Vlad nu este doar onestă, ci și corectă, căci analistul refuză superficialitățile și edulcorările de serviciu, ignorarea dificultăților și pragurilor politice, economice, demografice, religioase, procedurale, care apăreau și dispăreau într-un ritm aiurisant, ducând de atâtea ori la confruntări mergând până la crize.

În tratarea oricărui dintre subiectele trimitând la geopolitica secolului XX, Constantin Vlad refuză fotografiile statice; el developează, în fiecare dintre teme, pas cu pas, pentru a urmări și înțelege dinamica proceselor și, pe cale de consecință, pentru a circumscrie zonele slabe, interesele contradictorii, factorii divergenți, dar și resursele potențiale de dialog și cooperare.

Departate de a se mulțumi cu atât – fie că este vorba de structuri și funcțiuni ONU, de perspectivele și limitele globalizării, de cauzele și expresiile terorismului internațional, de activizarea războaielor etnice sau religioase, de criza dreptului internațional, fie că este vorba de limitele creșterii sub imperiul sporirii populației și al reducerii resurselor –, Constantin Vlad consideră insuficient să ne limităm la reconstituirea drumului parcurs în toate aceste zone de interes ideatic sau factual, invitând la noi abordări, ca spirit și ca metodă, în care curajul abandonării clișeele să coincidă cu sinceritatea unei noi angajări și, în fine, capabilă să pună în operă, din toate părțile, tezaurul de imaginație și bunăvoință insuficient explorat.

Nu mi-am propus o analiză academică de mari dimensiuni, ci doar să subliniez că *Solilocviile* nu adună gânduri și proiecții rebele, ci avansează o perspectivă, un mod responsabil de a gândi autentic și curajos spre departe.

Solilocviile sunt un act de conștiință. Meditațiile și confesiunile acestui ilustru român cvasinonagenar ne lasă un testament împovărător al datoriilor față de destinul național.

George G. Potra